

PRO EUROPA

Gazeta Ligii PRO EUROPA Liga hírlapja – 9-10 / 2006

Comunicat

ADERAREA ROMÂNIEI LA UNIUNEA EUROPEANĂ

Liga Pro Europa salută decizia Comisiei Europene de a fixa data de 1 ianuarie 2007 pentru aderarea României la Uniunea Europeană. După cum arată Raportul Comisiei Europene, România a înregistrat progrese importante care o califică pentru statutul de membru al Uniunii Europene. Totodată sînt semnalate importante rămîineri în urmă, la cvasitotalitatea capitolului acquis-ului comunitar.

Liga Pro Europa consideră că a sosit momentul ca legislația europeană adoptată de România să fie aplicată în practică prin politici publice responsabile și transparente în beneficiul cetățenilor și ca prevederile europene să nu rămîină, ca pînă acum, simple prevederi pe hîrtie. Este necesară și o schimbare radicală a mentalității autorităților, funcționarilor publici, instituțiilor statului care trebuie să învețe că sînt la dispoziția cetățenului și nu invers.

Liga Pro Europa, ca una din primele asociații civice pro-europene, fondată la 30 decembrie 1989, a remarcat cu indignare că în nici unul din discursurile publice rostite cu prilejul confirmării integrării României în UE, nici oficialii români, nici cei europeni, nu s-au referit la meritul incontestabil al societății civile românești la promovarea ideii europene în România. Dimpotrivă, nu puțini politicieni și lideri de opinie din presă care au fost promotorii în anii '90 ai unor politici și discursuri politice radicale, antidemocratice și antieuropene, au ocupat cu acest prilej întregul spațiu public, prezentîndu-se drept eroii integrării europene.

Liga Pro Europa consideră că este grav să fim complici la falsificarea istoriei și la un festivism neavenit. Integrarea europeană a fost lansată și susținută în România de Liga Pro Europa, APADOR-CH, Societatea Timișoara, GDS și Revista 22, Solidaritatea Universitară, Asociația de Dialog Interetnic Cluj, Forumul Antitotalitar, Alianța Civică, Asociația Pro Democrația, Convenția Democratică, Fundația Soros și mulți alții, precum și multe publicații ale presei independente în condițiile în care elita politică post-comunistă era preocupată cu orchestrarea conflictului din martie '90 de la Târgu-

Mureș, a mineriadelor succesive și de semnarea unui tratat de prietenie cu defuncta URSS.

Liga Pro Europa face apel la liderii de opinie și întreaga presă independentă să nu participe la această falsificare a istoriei noastre recente și, în dezbaterea publică privind integrarea noastră în Uniunea Europeană, să abordeze o atitudine obiectivă și responsabilă.

Liga Pro Europa solicită Primului Ministru să consulte asociațiile civice democratice care au militat constant pentru integrarea României în UE în legătură cu nominalizarea comisarului european din partea României.

Liga Pro Europa consideră că viitorul comisar european ar trebui să fie un democrat pro-european convins, care să-și fi dovedit atașamentul față de ideea europeană și să aibă competențe profesionale care să întărească eficiența Comisiei Europene.

Liga Pro Europa optează pentru desemnarea unei femei în această funcție, pentru echilibrarea proporției de gen din Comisia Europeană.

Liga Pro Europa salută ideea creării unui post de comisar european pe problema minorităților și consideră că un asemenea mandat ar întări Europa unită, aflată actualmente în fața provocării istorice de a reconcilia lupta împotriva terorismului cu respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului și protecția diversității lingvistice, etnice, culturale și religioase a continentului, armonizarea intereselor majorității și minorităților sale vechi și noi.

Liga Pro Europa consideră că ar fi onorant pentru România ca un astfel de mandat să fie încredințat comisarului european român și va transmite această propunere președintelui Comisiei Europene.

Târgu-Mureș, la 4 octombrie 2006

CALENDAR * N A P T Á R

2 septembrie – Conferință ținută de Smaranda Enache despre *Democrație și autonomie* la Tabăra de tineret de la Frumoasa.

6 septembrie – Conferință de presă în care LPE și-a precizat poziția față de deconspirarea securității și procesul comunismului precum și față de proiectul Gabriel Resources în Roșia Montană;

22 septembrie – În coordonarea directorului Biroului de Drepturile Omului, Haller István, a avut loc la Sibiu întâlnirea cu monitorii de drepturile omului din regiune, cu participarea autorităților, a societății civile și a presei locale;

23-24 septembrie – Excursie și vizită de studiu la Cisnădioara oferită de Liga Pro Europa ca premiu pentru liceenii clasați pe primele 15 locuri la concursul de eseuri „Europa mea”;

26 septembrie – Vizita la sediul Ligii Pro Europa a domnului Bartolomew Swiderek, consilier în cadrul Regionalnym Systemie Innowacj, Gliwice, Silezia (Polonia);

29 septembrie-2 octombrie – Conferință organizată la Budapesta „Dialogue and Cooperation: Hungary, Romania, Moldova and Ukraine Pathfinding to Combat Controversies and Risks of Alienation”; din partea Ligii Pro Europa a participat Haller István;

4 octombrie – Conferință de presă în care LPE a salutat stabilirea de către Comisia Europeană a datei de 1 ianuarie 2007 pentru aderarea României la UE și în care LPE și-a precizat poziția în legătură cu cazul de drepturile omului de la Apalina/Reghin;

7 octombrie – Întâlnirea de lucru a echipei proiectului „Monitorizarea educației religioase în școlile publice din România” la București. Din partea LPE a participat Smaranda Enache.

10 octombrie – Vizita la LPE a profesorului Vincent Parrillio de la William Paterson University din SUA și a dnei Kathy Kavalec de la Centrul Cultural American din București;

14-15 octombrie – Forumul de tineret „Generația europeană” la București; din partea Ligii Pro Europa a participat Smaranda Enache;

17 octombrie – Analiza săptămânii politice la Radio Gaga; comentator: Szokoly Elek;

18 octombrie – Volumul publicat de Liga Pro Europa „Mică istorie a Transilvaniei” de Harald Roth este lansat la Cluj, în prezența autorului, a prefațatorului Ovidiu Pecican, a traducătorului Thomas Șindilariu și a editorului Szokoly Elek;

19 octombrie – Ședința Consiliului Ligii Pro Europa;

20 octombrie – Festivități dedicate Revoluției din 1956 din Ungaria la Cluj; din partea Ligii Pro Europa au participat Smaranda Enache și Szokoly Elek; - CRJ, CRDE și ACCEPT au organizat la București întrunire pe tema „Colectarea de date în domeniul combaterii discriminării”; din partea LPE a participat Haller István;

21 octombrie – Reuniunea anuală a Pax Romana Cluj. Prelegerea „Viitorul Transilvaniei în Europa Unită” susținută de Smaranda Enache;

22-25 octombrie – Vizitarea a douăzeci de comunități de romi din regiunea Centru în cadrul proiectului *Educație pentru implicare civică în comunitățile de romi* desfășurat de Agenția de Dezvoltare Comunitară „Împreună” în parteneriat cu Liga Pro Europa;

23 octombrie – Smaranda Enache și Szokoly Elek au participat la recepția oferită de Consatul Ungar de la Cluj pentru marcarea Revoluției din 1956 din Ungaria;

24 octombrie – Analiza săptămânii politice la Radio Gaga de Szokoly Elek. - Dezbateri pe marginea Revoluției din 1956 din Ungaria organizată la cercul „Kemény Zsigmond”; din partea Ligii Pro Europa a participat Szokoly Elek;

27-29 octombrie – „Dileme identitare în spațiul nord-dobrogean”, conferință organizată la Tulcea de Asociația Centrul European pentru Diversitate; din partea LPE a participat Haller István;

31 octombrie – Analiza săptămânii politice la Radio Gaga de Szokoly Elek;

septembrie 2 – Smaranda Enache elodást tartott a csíkszépvízi ifjúsági tábor résztvevőinek *Demokrácia és autonómia* címmel.

september 6 – A PEL havi sajtókonferenciája melyben bemutatta a szervezet álláspontját a Szekuritáté leleplezésével és a kommunizmus perével, valamint a Gabriel Resources vállalat verespataki terveivel kapcsolatosan.

september 22 – A PEL Emberjogi Irodájának szebeni találkozója a régió emberjogi megfigyelőivel melyen a helyi hatóságok, a civil társadalom és sajtó képviselői is résztvettek. A PEL-t Haller István képviselte.

september 23-24 – A PEL ajándékkirándulása Kisdisznódon az „Én Európám” című, líceumi diákok számára szervezett esszéverseny első 15 helyezetteinek részvételével.

september 26 – Bartolomew Swiderek, a sziléziai (Lengyelország) Regionalnym Systemie Innowacj Gliwice tanácsadójának látogatása a Pro Europa Ligánál.

september 29-október 2 – Nemzetközi konferencia Budapesten „Dialogue and Cooperation: Hungary, Romania, Moldova and Ukraine Pathfinding to Combat Controversies and Risks of Alienation” címmel. A PEL részéről Haller István vett részt.

október 4 – A PEL havi sajtókonferenciája mely keretében üdvözölte az Európai Bizottság döntését Románia EU-s csatlakozásának időpontjával (2007. január 1.) kapcsolatban, valamint pontosította a PEL álláspontját az abafáji (Szászrégen) emberjogi eset kapcsán.

október 7 – „A felekezeti oktatás megfigyelése a romániai állami iskolákban” című projekt csapatának munkatalálkozója Bukarestben. A PEL részéről Smaranda Enache vett részt.

október 10 – Vincent Parrillio, az amerikai William Paterson University professzorának és Kathy Kavalec asszony, a bukaresti Amerikai Kulturális Központ képviselőjének látogatása a PEL-nél.

október 14-15 – Az „Európai nemzedék” című ifjúsági fórum Bukarestben. A PEL-t Smaranda Enache képviselte.

október 17 – Szokoly Elek heti politikai elemzése a Gaga Rádióban.

október 18 – A Pro Europa kiadásában megjelent „Mica istorie a Transilvaniei” c. kötet bemutatása Kolozsváron a szerző Harald Roth, az előszóíró Ovidiu Pecican, a fordító Thomas Șindilariu és a kiadó Szokoly Elek jelenlétében.

október 19 – A PEL vezetőségi gyűlése.

október 20 – Az '56-os Forradalom ötvenedik évfordulójára szervezett megemlékezés Kolozsváron. A PEL részéről Smaranda Enache és Szokoly Elek vettek részt. – „A diszkrimináció elleni küzdelem területéről származó adatok összegyűjtése” kapcsán a CRJ, CRDE és ACCEPT által szervezett találkozó Bukarestben. A PEL részéről Haller István vett részt.

október 21 – Smaranda Enache előadást tartott „Erdély jövője az Európai Únióban” címmel a kolozsvári Pax Romana évi összejövetele résztvevőinek.

október 22-25 – A Központi Régió húsz roma közösségének meglátogatása a *Roma közösségek civil társadalmi részvételre való nevelése* című, az „Együtt” Közösségi Fejlesztési Ügynökség és a Pro Europa Liga közös programja keretében.

október 23 – A kolozsvári magyar Főkonzulátus ünnepi fogadása az 1956-os Forradalom ötvenedik évfordulója tiszteletére. A PEL részéről Smaranda Enache és Szokoly Elek vettek részt.

október 24 – Szokoly Elek heti politikai elemzése a Gaga Rádióban. – Megemlékezés az 1956-os Forradalomról a „Kemény Zsigmond” Körben. A PEL résztvevője Szokoly Elek volt.

október 27-29 – „Önazonossági dilemmák az észak-dobruzsai térségben” című konferencia Tulcea-n az Asociația Centrul European pentru Diversitate szervezésében. A PEL-t Haller István képviselte.

október 31 – Szokoly Elek heti politikai elemzése a Gaga Rádióban.

Religia în școli*

Domnului Sorin Roșca Stănescu
Directorul cotidianului ZIUA

Domnule Director,

Vă rugăm să publicați în cotidianul ZIUA, pe care îl conduceți, următorul drept la replică:

Înțelegem pe deplin interesul presei pentru elucidarea marilor teme ce preocupă societatea românească. În acest context, aprobăm interesul manifestat de publicația Dumneavoastră pentru reflectarea dezbaterii despre educația și simbolurile religioase din școlile publice, cu condiția ca această reflectare să fie fidelă adevărului și conformă normelor deontologice ale profesiei de jurnalist.

Constatăm cu mîhnire că în cvasitotalitatea articolelor dedicate în ultimii doi ani Ligii Pro Europa, redactorii ZIUA au făcut derogări masive de la principiile deontologice. Ultima ilustrare a acestei campanii jenante o constituie articolele semnate de Victor Roncea (Ziua, 13 decembrie 2006 „Cum vrea Moș Gerilă Soros să ne fure Crăciunul”, George Damian (Ziua, 21 decembrie 2006: „Liga Pro Europa atacă religia în școli fără știrea ministerului”) și Gabriel G. Stănescu (Ziua, 22 decembrie 2006: „Alo, Ministeru’, se aude? Dom Hărdău, deșteptarea !”).

Niciunul din autorii menționați nu a contactat Liga Pro Europa pentru a se informa asupra subiectului pe care-l abordează, punînd în paranteză frumosul principiu ce figurează în Codul deontologic al Clubului Român de Presă, *audiatur et altera pars*. Articolul 5 al Codului spune: „Ziaristul va da publicității punctele de vedere ale tuturor părților implicate în cazul unor păreri divergente”. Aiurea! Dl. Roncea ne pune stigmatul de „Biserică Satanistă” și „gherilă ateistă”. Articolul dlui George Damian începe cu două minciuni dintr-o răsufare, plasate chiar în titlu: „Liga Pro Europa atacă religia în școli”, iar proiectul de monitorizare pe care îl desfășoară „nu are avizul Ministerului Educației și Cercetării”. Dl. Damian mai reușește și performanța rară de a prelua informații false dintr-un alt cotidian bucureștean de prestigiu (Gîndul din 20.12.2006, „Liga Pro Europa întrebă elevii din 8 județe ce culte ar interzice”, articol semnat de Melania Mandras Vergu și Elena Larion), respectiv senzaționala

demascare a profesorului Emil Moise drept „un cunoscut membru al Ligii Pro Europa”. Încă o minciună, dl. Moise nu este membru al asociației noastre, deși este evident binevenit. Articolul lui Gabriel C. Stănescu, mai elaborat, ne acuză nu numai de securisto-kominternism (sic !), ci și de „învrăjpire religioasă, lipsă de toleranță” și, ceea ce este mai grav, că ne-am „folosi de copii, de-a dreptul criminal, în scopul descalificant de a demonstra obscurantismul și lipsa unei viziuni europene a majorității ortodoxe», atribuind Ligii Pro Europa propriile obsesii și pe ale celor frecvențați.

Ne-am fi așteptat ca autorii, jurnaliști cu oarece experiență, cînd au purces la atacarea Ligii Pro Europa, să se fi edificat asupra anvergurii adversarului. Ar fi aflat că Liga Pro Europa, fondată la 30 decembrie 1989, înția organizație ce și-a propus să militeze pentru integrarea României în Europa, își datorează credibilitatea în țară și străinătate tocmai acelor merite pe care autorii articolelor menționate i le contestă. Liga Pro Europa s-a dedicat consecvent sprijinirii integrării europene a României, cu accent pe îndeplinirea de către țara noastră a criteriilor politice (criteriile de la Copenhaga). Îndeplinirea acestor criterii (între care primul este „stabilitatea instituțiilor ce garantează democrația, statul de drept, drepturile omului și protecția minorităților”), a fost și continuă să fie o condiție *sine qua non* pentru ca un stat să poată deveni (și rămîne) membru al UE. Atitudinile critice ale Ligii Pro Europa de-a lungul celor 17 ani de militantism civic în favoarea integrării europene a României au fost menite să responsabilizeze instituțiile statului, politicienii și autoritățile publice, ori de cîte ori acestea au refuzat să îndeplinească acele standarde care calificau România pentru accesarea în UE. Fără această consecvență a Ligii Pro Europa, a societății civile democratice, a presei și politicienilor pro-europeni, data de 1 ianuarie 2007 nu ar fi fost posibilă. Ați fi preferat, domnilor, ca România să fi avut destinul Serbiei? Noi, nu.

Este cu atît mai surprinzător că în chiar momentul aderării României la Uniunea Europeană, cotidianul ZIUA își intensifică atacurile la adresa Ligii Pro Europa și a fondatoarei sale, ambasador al României în Finlanda în

*Textul de față reprezintă varianta completă a dreptului la replică din care cotidianul „Ziua” a publicat mai puțin de un sfert, omițînd astfel două din precizările cele mai importante: domnul Emil Moise nu este membru al Ligii Pro Europa, iar Liga Pro Europa nu militează pentru eliminarea educației religioase din sistemul de învățămînt, ci derulează un proiect de evaluare a modului în care se face această educație.

perioada cînd țara noastră era nominalizată pentru începerea negocierilor de aderare la UE.

De vreme ce autorii articolelor din ZIUA s-au pronunțat fără să cunoască proiectul la care s-au referit în articolele menționate, ne simțim datori față de opinia publică să furnizăm noi aceste precizări :

Proiectul „*Promovarea interesului superior al copilului în cadrul educației religioase – Monitorizarea educației religioase în școlile publice din România*” a fost inițiat de Liga Pro Europa ca urmare a unor cazuri semnalate la biroul său pentru drepturile omului, precum și în presă, cu privire la obligarea unor elevi să participe la lecții de religie ale altui cult decît al lor, la prezența exclusivă a unor manifestări ale cultului majoritar în școli cu elevi aparținînd mai multor culte, la discriminări în titularizarea pe post a profesorilor care predau religia greco-catolică, la absența manualelor de religie sau predarea „după ureche”, la conținutul unor manuale de religie în care alte culte, credințe sau practici sînt prezentate ca eronate, nelegitime și reprobabile, la indicarea în manualele de religie, ca surse bibliografice, a unor site-uri care condamnă ecumenismul, etc.

În contextul în care documentele privind libertatea religioasă elaborate de Departamentul de Stat al SUA și Rapoartele Comisiei Europene critică tratamentul minorităților religioase din România, ar fi fost de așteptat ca atît Ministerul Educației și Cercetării, cît și Ministerul Culturii și Cultelor să fi inițiat evaluări în acest domeniu, ceea ce nu s-a întîmplat. Educația religioasă a fost lăsată în continuare la voia întîmplării, deși religia constituie obiect de studiu considerat obligatoriu, inclus în trunchiul comun și predat de la clasa întîi pînă la clasa a douăsprezecea. În aceste condiții, Liga Pro Europa a dorit ca proiectul inițiat în septembrie 2006 să întreprindă o evaluare cît mai obiectivă și nuanțată privind educația religioasă în școli și să ofere ministerelor de resort, comisiilor de acreditare a manualelor școlare, cultelor religioase, comisiilor parlamentare, tuturor celor interesați, un set de concluzii, propuneri și recomandări apte să contribuie la adoptarea de politici publice armonizînd principiile libertății religioase cu interesul superior al copilului. Școlile publice din România fiind finanțate de la bugetul de stat, trebuie să se supună unor norme și practici transparente, să adopte politici educaționale echidistante, neutre, respectînd principiile șanselor egale și non discriminării.

Proiectul se desfășoară cu avizul Ministerului Educației și Cercetării nr. 33444 din 31.05.2006, care sună așa: „*Carăspuns la cererea dumneavoastră, înaintată Ministerului Educației și Cercetării, prin care doriți să monitorizați, pe baza chestionarelor transmise, modul în care se predă și se practică religia în sistemul de învățămînt public din România, vă trimitem acordul de principiu al ministerului*”. Proiectul a fost prezentat presei, în detaliu,

în conferința de presă a Ligii Pro Europa din 4 octombrie 2006. La 7 octombrie 2006, echipa de proiect, experții – universitari, sociologi, profesori – și monitorii locali s-au întîlnit într-o ședință de lucru la București la care a participat și domnul Nicolae Iordăchescu, inspector de religie din cadrul Ministerului Educației și Cercetării.

În cadrul proiectului, un loc important este alocat evaluării opiniei elevilor, părinților și cadrelor didactice privind educația religioasă în școli. În acest scop, s-au aplicat chestionare unor elevi și cadre didactice din unele localități urbane și rurale situate pe raza județelor Iași, Buzău, Tulcea, Dolj, Timiș, Cluj, Satu Mare, Mureș, Harghita. Chestionarele au fost elaborate de sociologi, completarea lor, se menționează pe fiecare exemplar, fiind opțională. Pentru aplicarea chestionarelor, Liga Pro Europa a cerut sprijinul inspectoratelor școlare județene și a direcțiunii școlilor selectate.

Proiectul cuprinde următoarele faze principale :

(1) Aplicarea de chestionare în școli și evaluarea sociologică a rezultatelor. (2) Organizarea, în județele unde s-au aplicat chestionare, a unor dezbateri cu participarea cadrelor didactice, elevilor, părinților, reprezentanților cultelor religioase, organizațiilor de drepturile omului și minorităților. (3) Elaborarea raportului privind educația religioasă în școlile publice din România, incluzînd o comparație cu practicile din alte state ale Uniunii Europene. (4) Organizarea unei consfătuiri la nivel național cu reprezentanți ai MEC, comisiilor parlamentare de învățămînt, institutelor educației, cultelor religioase, organizațiilor de drepturile omului și minorităților, asociațiilor de părinți, organizațiilor de elevi, pentru dezbaterile raportului de monitorizare. (5) Elaborarea de către echipa de experți a unui ghid de bune practici și a unui set de recomandări pentru standarde naționale în predarea religiei în școlile publice.

În fine, pentru a nu da loc la noi răstălmăciri, dorim să subliniem că Liga Pro Europa nu-și propune să monitorizeze niciun cult religios din România, ceea ce ar fi în contradicție cu valorile libertății de credință și conștiință, precum și cu principiul autonomiei cultelor religioase. Liga Pro Europa nu militează pentru eliminarea studiului religiei din școlile publice din România. Acest studiu trebuie însă armonizat cu respectarea caracterului laic și echidistant al învățămîntului public din România, cu principiul separației dintre stat și biserică. Manualele de religie trebuie să servească interesului superior al copilului, să promoveze toleranța, pluralismul confesional, egalitatea de șanse și respectul pentru alteritate.

22 decembrie 2006

Smaranda Enache
Co-Președinta Ligii Pro Europa

Deconspirarea Securității și procesul comunismului

1. Liga Pro Europa consideră deconspirarea Securității și procesul comunismului ca etape necesare și obligatorii pe calea integrării României în UE, a încheierii tranziției de la totalitarism la democrația pluralistă și a despărțirii de trecutul comunist. *Deconspirarea Securității și procesul comunismului sunt strâns legate și trebuie să se desfășoare complementare.*

2. Liga Pro Europa consideră că, pentru a fi credibil, acest proces trebuie să includă *nomenclatura PCR*, care a constituit forța conducătoare a regimului totalitar și a coordonat întregul mecanism de opresiune.

3. Liga Pro Europa consideră că deconspirarea Securității trebuie să țină cont de o ierarhie a gravității faptelor comise, *să înceapă cu identificarea și deconspirarea ofițerilor de securitate care au inițiat și comis acte de poliție politică. Procesul trebuie să continue cu deconspirarea ofițerilor acoperiți, a colaboratorilor și informatorilor*, în deplină transparență, iar în final numele acestora să fie făcute publice.

4. Liga Pro Europa consideră că atât Legea 187/1999, cât și structura CNSAS sunt perfectibile. *Este nevoie de depolitizarea CNSAS pentru ca activitatea acestei instituții să fie mai presus de orice bănuială și să fie ferită de ingerințe politice.*

5. Liga Pro Europa consideră că *CNSAS trebuie să adopte o grilă de evaluare a cazurilor* pe care le gestionează și să facă publică această grilă, pentru a garanta că fiecare caz în parte este judecat după aceleași criterii obiective și transparente.

6. Liga Pro Europa consideră că este absolut necesară și *deconspirarea colaboratorilor și informatorilor Securității care au continuat, după 1989, să fie informatori ai SRI*. În

acest scop, SRI ar trebui să prezinte Parlamentului, în cadrul raportului anual, un plan de măsuri privind renunțarea la serviciilor foștilor colaboratori ai Securității, pentru ca și dosarele acestora să poată ajunge în fața CNSAS.

7. Deconspirarea Securității și procesul comunismului nu sunt evenimente abstracte, ci implică destine și persoane concrete. *Liga Pro Europa respinge ideea vinovăției colective și consideră că fiecare persoană, pînă la proba contrarie, are dreptul să beneficieze de prezumția de nevinovăție și de o judecată individuală imparțială.*

8. Liga Pro Europa consideră că fără a oculta vinovățiile individuale, deconspirarea Securității și procesul comunismului trebuie să pună *accentul pe dezvăluirea mecanismelor profunde ale sistemului comunist*, fără de care esența malefică și complexă a acestuia nu poate fi înțeleasă.

9. Deconspirarea Securității și procesul comunismului trebuie completate de adoptarea unei *legi a lustrajului* care să ofere posibilitatea afirmării unei noi clase politice, credibile și democratice.

10. Liga Pro Europa consideră că *deconspirarea Securității și procesul comunismului trebuie să producă efecte imediate*. Trebuie corectată proporția actuală, profund injustă și imorală, dintre beneficiile de care se bucură încă foștii securiști și nomenclatura PCR și reparațiile materiale meschine acordate victimelor regimului comunist, foștilor deținuți politici, persoanelor și comunităților cărora le-au fost confiscate bunurile.

6 septembrie 2006

Pentru un învățămînt public fără discriminări și abuzuri religioase

De mai bine de 2 ani, Asociația Solidaritatea pentru Libertatea de Conștiință a inițiat și participat în numeroase proiecte și acțiuni, cu scopul de a proteja și promova drepturile copilului, în general, dreptul copilului la libertatea de gândire, de conștiință și de religie, în special.

Datele obținute de Asociație de la Ministerul Educației și Cercetării, probează că, la începutul anului școlar 2005/2006, în peste 90% din unitățile publice de învățămînt au avut loc servicii religioase, în incinta acestora, susținute de preoți, deși art.318 din Codul penal precizează imperativ că *fapta de a obliga o persoană, prin constrîngere, să participe la serviciile religioase ale vreunui cult, sau să îndeplinească un act religios legat de exercitarea unui cult se pedepsește cu închisoare de la o lună la 6 luni*. Fapta este cu atât mai gravă cu cît persoanele obligate erau copii, aflați în instituții publice de învățămînt, în timpul programului școlar.

Din informațiile pe care le deținem, rezultă că astfel de manifestări ilegale au loc de mai mulți ani, atât la începutul anului școlar cît și cu ocazia diverselor evenimente desfășurate în timpul anului școlar. În situațiile expuse, directorii unităților respective de învățămînt – cu complicitatea preoților care au oficiat serviciile religioase și a altor persoane implicate – au săvîrșit infracțiunile sancționate prin articolele 247, 248, 249 și 318 din Codul Penal.

De altfel, Asociația va sesiza, în cursul zilei de azi, toate parchetele de pe lângă tribunalele județene pe raza cărora au fost comise astfel de infracțiuni cu ocazia deschiderii anului școlar 2005/2006.

Convinsă de justetea cauzelor pentru care militează – promovarea toleranței și a drepturilor copilului și asigurarea unui mediu de educație demn – Asociația Solidaritatea pentru Libertatea de Conștiință solicită Ministrului Educației să apere dreptul copilului la libertatea de gândire, de conștiință și de religie, în unitățile publice de învățămînt și să dispună :

– să nu se mai officieze servicii religioase, în incinta unităților publice de învățămînt, în timpul programului școlar;

– să se afișeze în toate unitățile publice de învățămînt din România, la loc vizibil, informația privind caracterul facultativ al disciplinei Religie, în conformitate cu prevederile Legii învățămîntului;

– să fie retrase simbolurile religioase de pe pereții unităților publice de învățămînt, cu excepția sălilor de clasă (și în timpul) în care se desfășoară orele facultative de Religie.

13 septembrie 2006

Asociația Solidaritatea pentru Libertatea de Conștiință

Poziția Ligii Pro Europa privind proiectul Gabriel Resources la Roșia Montană

În perioada iulie-august 2006 au fost organizate o serie de dezbateri publice pe marginea *Raportului la studiul de evaluare a impactului asupra mediului privind Proiectul Roșia Montană*.

Aceste dezbateri publice au fost serios afectate de modul de organizare. Compania canadiană Gabriel Resources, cea care ar urma să realizeze exploatarea minieră, a transportat cu autobuze, la fiecare dezbateri, 200-300 de persoane fie angajate deja de companie, fie amăgite de posibilitatea unei angajări, care, în loc să se refere la tema discuției — *Raportul la studiul de evaluare a impactului asupra mediului privind Proiectul Roșia Montană* — vorbeau de problemele lor sociale. Aceste persoane puteau discuta mult peste limita timpului stabilit, dar organizațiile de mediu sau specialiștii care se referau la *Raport* au fost întreruși în prezentările lor, iar „răspunsurile” date de companie au fost incomplete sau de genul „vă vom răspunde în scris”.

Din procesul verbal întocmit în urma dezbaterii publice din 31 iulie 2006, organizat la Alba Iulia (la care au participat reprezentanții Ligii PRO EUROPA), sînt omise părți esențiale din problemele ridicate față de raport.

La această dezbateri, datorită timpului foarte limitat acordat dezbaterilor reale, Liga PRO EUROPA a ridicat două probleme esențiale:

a) Problema protejării patrimoniului cultural

Legea 422/2001 privind protecția monumentelor istorice prevede realizarea unui perimetru de protecție de cel puțin 200 de m pentru orice monument istoric, iar orice intervenție asupra acestora poate avea loc doar cu acordul Consiliului Național pentru Protecția Monumentelor Istorice în condițiile prevăzute de lege. *Raportul* nu a conținut o hartă cu monumentele istorice din Roșia Montană, nici cu perimetrele care trebuie protejate. Din datele *Raportului* însă reiese că o serie de monumente

istorice — între care biserici — ar urma să fie distruse.

b) Problema siguranței lacului de decantare cu cianuri

Studiile geologice efectuate în locul unde ar urma să se realizeze un imens lac cu cianuri sînt neconcludente sau ridică o serie de îndoieli privind siguranța acestui lac.

La subcapitolul *Geologia Văii Cornea*, vale unde s-ar realiza lacul, se precizează: „Roca [șisturi negre] este caracterizată [...] de apariția unor zone slab consolidate și/sau breșiate. Această unitate reprezintă roca de bază tipică pentru valea Cornea și pentru văile înconjurătoare, și va forma fundamentul viitorului bazin al sistemului iazului de decantare” (s.n.).

La subcapitolul *Ape subterane*, studiul arată: „se consideră improbabil ca «o singură suprafață piezometrică continuă» să reprezinte modelul conceptual valabil în zona subterană a amplasamentului. Rețeaua de galerii poate fi deci conceptualizată ca o extensie în subteran a sistemului apelor de suprafață și nu ca un sistem de ape subterane. Însă, la adîncimi mai mici, există probabil un nivel freatic aproape continuu, în care apa se infiltrează și curge prin soluri și rocile alterate din apropierea suprafeței” (s.n.). Aceste formulări arată gradul mare de nesiguranță în ceea ce privește posibilitatea ca apa cu cianuri să se infiltreze în rocă și, eventual, să apară mai jos în vale în apele curgătoare din zonă. Însă „se presupune că apele exfiltrate prin barajul iazului de decantare vor fi colectate în sistemul secundar de retenție din valea Cornei”. (s.n.)

Aceste formulări vagi, incerte sînt menite practic să elimine o responsabilitate directă a celor care au întocmit *Raportul* în situația în care situația ideală, imaginată de compania Gabriel Resources nu se adevărește, și vor avea loc accidente prin care regiunea Munților Apuseni să fie serios afectată.

6 septembrie 2006

Cazul Apalina/Reghin

„Există încă anumite cazuri de agresiune și violență instituțională împotriva romilor, cum ar fi raziile polițienești și evacuări forțate în comunitățile cu romi. [...] Acțiunile României de pregătire în acest domeniu [al îmbunătățirii situației romilor] trebuie accelerate imediat și continuate după aderare.”

Raportul de țară al Comisiei Europene

Liga PRO EUROPA elaborează un raport privind cazul Apalina/Reghin. Pentru a avea date mai exacte privind cele întîmplate la data de 7 septembrie 2006, am solicitat o serie de informații din partea Inspectoratului Județean de Poliție, solicitare la care — pînă în momentul de față — nu am primit răspuns.

În această situație, s-au putut constata cu certitudine următoarele:

- înmînarea invitațiilor pentru două persoane din cadrul comunității din Apalina nu a respectat procedura normală, uzuală a poliției;

- poliția a utilizat forță excesivă, întrucît au fost răniți oameni în vîrstă, femei și copii, mulți dintre ei din spate;

- Ministerul Administrației și Internelor s-a antepunat (la data de 19 septembrie 2006) asupra cauzelor evenimentelor din Apalina, afirmînd că „polițiștii s-au apărut pentru a evita să fie răniți grav sau chiar lișițați” (parchetul nu a definitivat încă cercetarea penală a cazului);

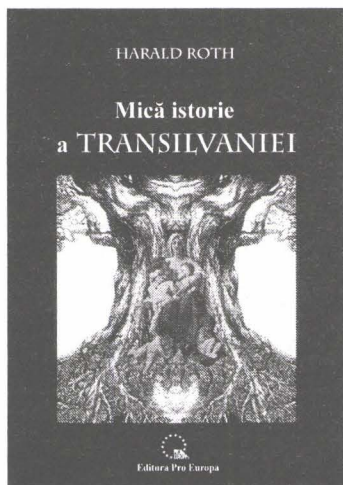
- Inspectoratul Județean de Poliție Mureș a comunicat date cu privire la infraționalitatea romilor din Reghin, ceea ce contravine practicii europene;

- acțiunea forțelor DIAS nu a fost pregătită, polițiștii nu cunoșteau zona și comunitatea în care trebuiau să intervină, locul unde pot parca în siguranță, unde se pot retrage în caz de nevoie etc.

Ne exprimăm speranța că Inspectoratul General de Poliție va analiza modul de acțiune al polițiștilor în cazul Apalina/Reghin pentru a evita repetarea unor evenimente similare, totodată că cercetarea și urmărirea penală vor oferi o soluție juridică corectă acestui caz, monitorizat de Romani CRISS și Liga PRO EUROPA, aflat și în atenția instituțiilor europene.

4 octombrie 2006

MICĂ ISTORIE A TRANSILVANIEI

Consecventă față de ideea unui dialog autentic între diferitele comunități etnice și religioase din Transilvania, conștientă că un asemenea dialog a existat, cu intermitențe, de-a lungul istoriei și că el merită recuperat și pus în lumină, Editura Pro Europa a publicat în vara acestui an volumul „Mică istorie a Transilvaniei”, de Harald Roth. Publicată inițial în limba germană în 1997, la Editura Bohlau din Köln,

cartea a fost mai apoi tradusă în limba maghiară în 1999. Apariția ei în limba română a prilejuit două lansări în prezența autorului, a traducătorului (Thomas Șindilariu), a prefațatorului (istoricul Ovidiu Pecican): la Brașov, în 14 iunie, și la Tîrgu-Mureș, în 15 iunie, o a treia la 18 octombrie la Cluj.

Cartea încearcă să prezinte istoria Transilvaniei ca un tot unitar și să depășească pozițiile diferitelor istoriografii naționale, fie ele românești, maghiare sau săsești, prin sinteză. Volumul poate, în opinia lui Ovidiu Pecican, servi drept manual, nu în sensul unei excesive simplificări, ci în cel al găsirii unui echilibru just între acumulările istoriografice românești, maghiare și germane.

Viziunea istorică este completată de un capitol despre starea actuală a cercetării istorice, de un eseu bibliografic, de un tabel cronologic și de hărți. Astfel cartea poate oferi o inițiere în istoria Transilvaniei și poate servi ca sursă rapidă de informare și orientare în cercetarea istorică.

Născut în 1965 la Sighișoara, doctor în istorie, Harald Roth a studiat istoria Europei de Est, istoria modernă și teologia evanghelică la München, Freiburg i. Br., Heidelberg și Seattle/Washington. În prezent este director științific al Institutului Transilvan afiliat Universității din Heidelberg. A coordonat volumele „Repertorium Transylvanicum” (1990), „Minderheit und Nationalstaat” (1995), „Studienhandbuch Ostliches Europa” (vol.I - 1999 și vol.II - 2003).

„Istoria Transilvaniei [...] are multe de oferit și se poate compara fără probleme cu orice altă regiune europeană. Dar istoriografia de grup din Transilvania este depășită, fiind o moștenire a secolului al XIX-lea - cu unele rădăcini chiar în epoca modernă timpurie - pe care secolul al XX-lea nu a fost în stare să-l depășească. În secolul al XXI-lea nu mai are ce căuta. [...] O schimbare în viziunea istorică nu poate fi reglementată prin lege au prin schimbări biologice; probabil doar transformarea societății va aduce schimbările necesare. Dar istoricii pot deveni și avangardiștii societății... [...] O istoriografie contemporană despre Transilvania ar trebui să fie inițial destructivă, într-o anumită măsură pre-modernă, și să lase istoria regiunii ca întreg - față de grupurile izolate cu istoriile lor particulare - să iasă în prim-plan.” (Harald Roth)

Kirche und Politik.

Semnal

Siebenbürgische Anamnesen und Diagnosen aus fünf Jahrzehnten

La editura Hora din Sibiu, a apărut volumul „Kirche und Politik. Siebenbürgische Anamnesen und Diagnosen aus fünf Jahrzehnten” de Paul Philippi, membru de onoare al Ligii Pro Europa. Paul Philippi este istoric, doctor în teologie, doctor honoris causa al Institutului de Teologie Protestantă din Cluj, al Universității Babeș-Bolyai din Cluj, președinte de onoare al Forumului Democrat al Germanilor din România, autor a numeroase studii de istorie și teologie: „Kirchengemeinde als Lebensform” (1959), „Abendmahlsfeier und Wirklichkeit der Gemeinde” (1960), „Christozentrische Diakonie” (1963), „Als Lazarus leben” (1983), „Diaconica über die soziale Dimension kirchlicher Verantwortung” (1984), și editor al Siebenbürgisches Archiv și Studia Transylvanica.

Bald 20 Jahre nach dem Ende von Ceaușescu steht Rumänien vor einem Neuanfang. Wie wird es als Mitglied der Europäischen Union mit seinen nationalen Minderheiten umgehen? Die Verhältnisse im kommunistischen Staat Rumänien und Initiativen aus der Bundesrepublik Deutschland hatten die Deutschen dieses südosteuropäischen Landes jahrzehntelang im Bestreben bestärkt, sich durch Auswanderung zu retten. Kritik gegenüber dieser einseitigen Politik gab es fast nur aus kirchlichen Kreisen. Die Anamnesen und Diagnosen des

Theologen Paul Philippi, der nach jahrzehntelagem Wirken an der Universität Heidelberg bereits 1983 nach Siebenbürgen zurückgegangen ist, reflektieren in Schlaglichtern die im Westen wie im Osten unterdrückte Diskussion. Erst recht aber geht es in der hier vorliegenden Auswahl von Reden, politischen Briefen, Predigten und Aufsätzen der Jahre 1956-2005 um konstruktive Konsequenzen, die sich aus dieser alternativen Position nach der Wende von 1989 ergeben haben.

1956 în Transilvania

Datele biografice ale condamnaților politici. 1956-1965

La 23 octombrie s-au împlinit 50 de ani de la izbucnirea Revoluției maghiare din 1956.

„Revoluția maghiară a reprezentat cel mai spectaculos eveniment al anului 1956, care și-a pus amprenta pe dezvoltarea ulterioară a lagărului socialist...” (Ioana Boca).

Revoluția din 1956, chiar dacă a fost înfrântă, a avut o importanță de-

sebită pentru întregul mers al istoriei din această parte a lumii, culminând cu evenimentele din 1989, care au dus la răsturnarea regimurilor comuniste din sud-estul Europei. Revoluția, chiar dacă nu a fost în mod explicit anticomunistă – liderii ei, în frunte cu Imre Nagy, fiind de fapt comuniști reformiști, dedicați în mod prioritar intereselor naționale – a fost totuși primul mare eșec al unui sistem utopic totalitar care, asemenea tuturor utopiilor, a produs imense suferințe popoarelor unui teritoriu cât un întreg continent. Revoluția din 1956 a avut, cum era și firesc, numeroși simpatizanți și aderenți și în Ropmânia, nu numai în rândurile populației maghiare dar și a celei românești.

După înăbușirea în sânge a revoluției din Ungaria Securitatea din România a trecut la represalii fără precedent. Potrivit unor date din rapoartele acesteia, doar în perioada octombrie 1956-decembrie 1962 au fost arestate în România peste 28.000 de persoane, dintre care între ianuarie 1957-mai 1959 au fost pronunțate 9978 de condamnări.

Cartea de față dorește să fie un memorial al victimelor acelor represalii.

Pro Europa poate fi citită pe Internet la adresa:

www.proeuropa.ro

Liga **PRO EUROPA** Liga

Copreședinți:

Smaranda ENACHE și CSÍKY Boldizsár

Director Editură: SZOKOLY Elek

540049 Tîrgu Mureș, P-ța Trandafirilor nr. 5, et. III, CP. 1-154

Tel/fax: +40-(0)265-250182; 250183, e-mail: office@proeuropa.ro

CONTENTS:

P.1: *Romania's Accession to the European Union* – PEL applauds the European Commission's decision to set the 1st of January as the date of Romania's accession to the EU and at the same time calls for an objective assessment of the civil society's contribution to this achievement;

P.2: *A Romanian/Hungarian synopsis* of the PEL's main events in September-October 2006;

P.3, 6: *Right to Rejoinder* – Within the present public debate over the presence of religious symbols in Romanian public schools and over a genuine separation between the majority Orthodox Church and the State, the daily „Ziua” has constantly and deliberately distorted the civil society's message; the newspaper has accused the PEL of attacking religion and religious freedom while PEL's programme now under way only aims to assess the values instilled by the religious education classes;

P.4: *The PEL's Position Regarding the Gabriel Resources Project in Roșia Montană* – in its press release, PEL points out the deliberate deficiencies in the public consultations held by Gabriel Resources that disregards the damaging impact its project would have on the environment; – *The Apalina/Reghin Case* – Although the inquest in the police/Roma community in Reghin has not been completed, the field survey conducted by the PEL reveals an inappropriate dealing by the police of the community;

P.5: *Exposing the Former Securitate and the Trial of Communism* – PEL considers exposing the former Securitate and the trial of communism as necessary stages for Romania's integration into the EU; *For a Public Education System without Religious Discriminations and Abuses* – PEL, together with other NGOs, is fully supporting the banning of religious interference in public schools at any other classes than Religious Education;

P.7: *A Brief History of Transylvania* – a review of the book authored by Harald Roth edited by the Pro Europa Publishing House last summer, bringing a fresh, unbiased view on the disputed history of the region; – *Kirche und Politik. Siebenbürgische Anamnesen und Diagnosen aus fünf Jahrzehnten* – a review of the volume by Paul Philippi, honorary member of PEL, dealing with the relationship between church and politics in Transylvania;

P.8: *1956 in Transylvania* – a book exploring the impact of the Hungarian anticommunist revolution in Transylvania.

Responsabil de număr: Doina BACI

Multiplicat la **MEDIAPRINT**

**PRO EUROPA este publicată cu sprijinul
Open Society Institute și Charles St. Mott (SUA)**